

Dr. Stanisław Kutrzeba — Handel Krakowa w wiekach średnich na tle stosunków handlowych Polski (Rozprawy wydz. histor. filoz. т. XLIV с. 1—196).

Dr. Stanisław Kutrzeba — Handel Polski ze Wschodem w wiekach średnich, Краків, 1903, ст. 136 (відбитка з час. Przegląd polski).

Akta odnoszące się do stosunków handlowych Polski z Węgrami, głównie z archiwum Koszyckiego z lat 1354—1505, wydał Dr. Stanisław Kutrzeba (Archiwum komisji historycznej т. IX, с. 407—485).

Люде, що інтересують ся внутрішньою історією Польщі, мусіли добре запримітити на науковім полю автора, титули праць котрого я тут виписав. Сьміло кидаєть ся він на питання як раз найбільше може за-недбані, а многоважні для пізнання внутрішніх відносин середньовічної Польщі, не задовольючи ся перемеленнем скупого нераз матеріялу давнійших публікацій, звертаєть ся до архивів, конструує сьміло, нераз і занадто сьміло, але будь що будь в тих конструкціях не іде від прийнятих старих формулок, тільки від матеріялу. І коли читач не раз може побажав би більше інтензивної як екстензивної енергії у ш. автора, то в усякім разі з вдячністю прийме сї проби розвязання важних питань старопольського державного життя, сї нагромаджені видані й невидані матеріяли, сї інтересні спостереження, розсипані на сторонах праць, сю свободу від шумливої риторики, патріотичних натягань і змагань до красних фраз, котру приходить ся дуже цінити. Я на сей раз хочу звернути увагу наших читачів на його праці по історії торгівлі в давній Польщі. З них перша має для нас більш посередній інтерес. Автор вправді дотикає деяких безпосереднійше нам інтересних питань, як торгіві дороги на Русь, торгівля зі Львовом Кракова і Вроцлава, суперництво Кракова, й т. и., але вони трактовані переважно також в його другій праці, про торгівлю львівську. Та автор порушує багато питань загальнійшої натури — про польську торгівлю, торговельну політику і т. и., інтересні і зі становища дослідника української історії. Крім матеріялу друкованого й літератури, автор використав також недрукований матеріял — з краківського, львівського й кошицького міського архиву. Акти кошицького архиву, використані до сеї праці, тр. Кутшеба видав рівночасно, з додатком кількох иньших. Для історії галицької торгівлі вони не дають нічого, хоч Кошиці, як знаємо, вели торгівлю також і з руськими містами.

Безпосередній інтерес має для нас друга розвідка ш. автора. Титул її не зовсім відповідає змісту: говорить вона про торгівлю-

Львова в XIV—XV вв. Властиво автор хотів дати розвідку про східню торгівлю Львова (так заповідав він її в своїй розвідці про краківську торгівлю), але розширив свою програму. Він починає коротким поглядом на європейську торгівлю зі Сходом взагалі (головно на підставі праці Гайда), говорить потім про торгівлю Руси, Волини й Галичини з Прусією в XIII—XIV в., про експорт східніх товарів, про торгівлю в Краковом, Шлезком і Німеччиною, куди Русь висилала також східні товари, про торгівлю Львова з чорноморськими містами і Волощиною, про обмін товарів на львівськiм торгу, і про торговельну політику м. Львова. Не все се оброблено рівно повно — почасти з браку матеріялу, почасти з иньших причин. Стараяно й повно представлені торговельні зносини з Прусією — на підставі німецьких дипломатаріїв; для образу торгівлі Львова з Краковом і з Волощиною автор ужив і недрукованого матеріялу — з міських актів Кракова і Львова, і сі розділи дають дещо вповні нового матеріялу, і також визначають ся інтересом. Дає натомість себе відчутати необзнайомленне автора з руськими джерелами, що представляють нам попередні стадії в розвою західно-української торгівлі, і з українською та російською літературою сього предмета. З тих же причин мабуть автор зовсім лишив на боці торговельні зносини східньої України, хоч вони в дечім могли чимало причинити ся до поставленої ним задачі. Поминено не тільки торгівлю Волини XV в., але й Поділя, хоч се з становища автора ніяк не можна було робити, і хоч для історії торгівлі на Поділю дещо було вже зроблено попередніми дослідниками.

Написана книжка вповні предметово, так як і перша, робить честь науковій школі, котру репрезентує автор. *М. Грушевський.*

Relatiile comerciale ale terilor noastra cu Lembergul, regeste si documenta din Archivele Orasului Lemberg publicate de N. Jorga. Partea I, Букарешт, 1900, ст. 113.

Studii istorice asupra Chilieї si Cetatii-Albe, de Nicolae Jorga, Букарешт, 1900, ст. 419.

Перша з сих публікацій становить доповнення до обговорених вище праць дра Кутшеби, як показує сам титул: „Торговельні зносини наших земель зі Львовом, реґести й документи з міського львівського архива“. Вона дійсно складається з самих реґест з львівських міських актів, що дотикають Волощини — переважно (але не виключно) торговельних зносин з нею; в сiм випуску доведені вони до початку XVII в. Виданце було б дуже користне, коли б автор подавав сі реґести словами